

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการลดอัตราการเกิดปัญหาสำหรับการผลิตผลิตภัณฑ์ใหม่นั้น สิ่งที่จะต้องนำมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อการแก้ไขปัญหาส่วนหน้าคือต้องศึกษาการไหลของกระบวนการผลิต (Process Flow Chart) เพื่อจะทราบว่าสิ่งที่เราจะทำการวิเคราะห์นั้นประกอบด้วยขั้นตอนการผลิตอะไรบ้าง ในการวิเคราะห์ปัญหาจะใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อบกพร่องและผลกระทบ (Failure Mode and Effect Analysis, FMEA) เพื่อค้นหาข้อบกพร่องที่เคยเกิดขึ้นแล้วและอาจเกิดขึ้นอีก รวมถึงหาระดับความเสี่ยงของปัญหา จากนั้นจะใช้แผนผังพาเรโต (Pareto Diagram) เพื่อเลือกปัญหาที่จะมาทำการวิเคราะห์และใช้แผนผังก้างปลา (Fish Bone Diagram) ทำการวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหานั้นๆ ในการประเมินผลการปรับปรุงกระบวนการเพื่อลดปัญหาของการผลิตผลิตภัณฑ์ใหม่จะเปรียบเทียบกับค่า RPN ที่ลดลง ผลของงานเสียที่ลดลงและใช้หลักการทางสถิติคำนวณความสามารถของกระบวนการ

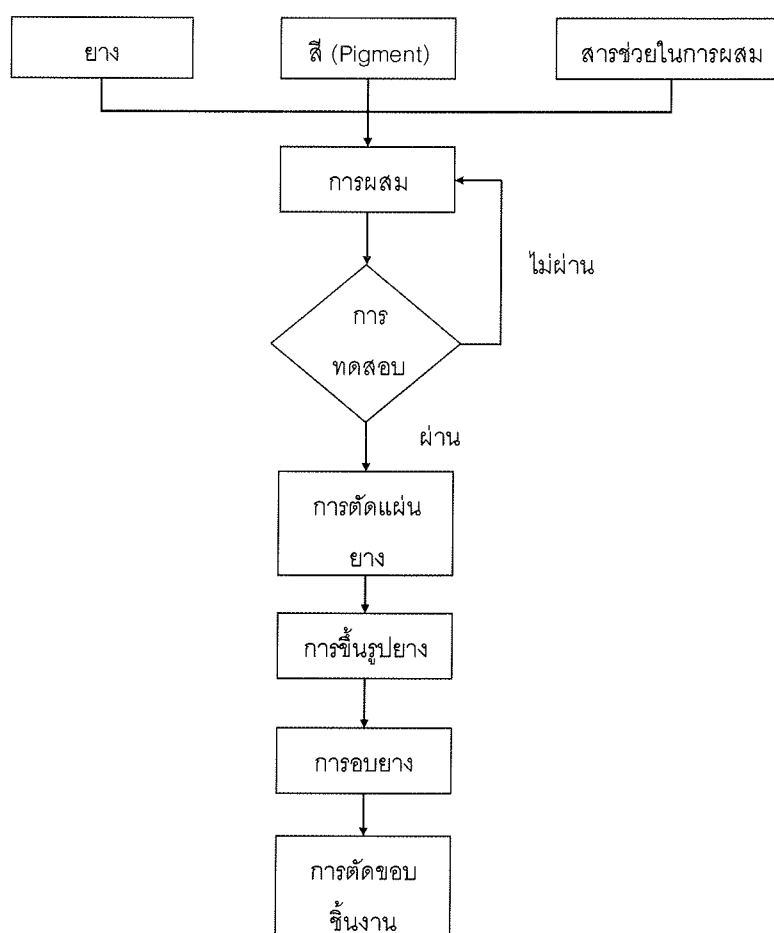
2.1 กระบวนการผลิตยางหน้าสัมผัสสำหรับวงจรไฟฟ้า

แผ่นยางหน้าสัมผัสสำหรับเครื่องเสียงในรถยนต์นั้น จะถูกติดตั้งอยู่ระหว่างปุ่มกดที่เรามองเห็นภายนอกเครื่องเสียงรถยนต์กับแผงวงจรไฟฟ้าภายในที่จะส่งให้อุปกรณ์ต่างๆ ในเครื่องเสียงรถยนต์ทำงาน ในการผลิตแผ่นยางนี้จะประกอบไปด้วย 2 ส่วนโดยส่วนแรกคือส่วนที่เป็นแผ่นยางวัตถุดิบที่ใช้ประกอบไปด้วย ยาง (Silicone Rubber) สี (Pigment) และสารช่วยในการผสม (Curing agent) สำหรับส่วนที่ 2 คือส่วนที่เป็นหน้าสัมผัสกับแผงวงจรไฟฟ้าวัตถุดิบที่ใช้ประกอบไปด้วย น้ำยาคาร์บอน (Carbon Ink) และทินเนอร์ (Thinner) ในการผลิตประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การผลิตแผ่นยาง

นำวัตถุดิบทั้ง 3 ชนิดคือ Silicone Rubber, Pigment และ Curing agent มาผสมให้เข้ากัน โดยใช้เครื่องผสมที่มีลักษณะเป็นแท่งทรงกระบอก (Roller) 2 แท่ง ในแนวนอน เหมือนการรีด ซึ่งวัตถุดิบหลังจากที่ผสมแล้วจะมีลักษณะออกมาเป็นแผ่นๆ และมีสีแตกต่างกันขึ้นอยู่กับ Pigment ที่นำมาใช้ ลักษณะคล้ายกับดินน้ำมัน จากนั้นจะมีการนำตัวอย่างชิ้นงานไปอัดขึ้นรูป

เพื่อนำไปทดสอบความแข็ง โดยใส่เข้าไปในแม่พิมพ์เพื่ออัดขึ้นรูปเป็นแท่ง (Test piece) มีการเพิ่มแรงดัน (Pressure) และอุณหภูมิ (Temperature) เข้าไป จากนั้นจะนำแท่งชิ้นงานนี้ไปทดสอบหาค่าความแข็ง โดยทั่วคุณลักษณะความแข็งของงานประเภทนี้จะอยู่ที่ 50 ~ 70 Hs. หลังจากชิ้นงานผ่านการทดสอบความแข็งแล้วจะนำมาเข้าเครื่องตัดเพื่อตัดเป็นแผ่นให้ได้ตามขนาดของแม่พิมพ์ เรียกชิ้นงานหลังจากการตัดว่าแผ่นยาง จากนั้นนำแผ่นยางเข้าสู่กระบวนการอัดขึ้นรูปด้วยเครื่องอัดขึ้นรูป (Press machine) โดยกระบวนการนี้จะมีการควบคุมแรงดัน อุณหภูมิ และเวลาในการอัด ชิ้นงานที่ได้จากการอัดขึ้นรูปนี้จะถูกนำไปอบที่อุณหภูมิประมาณ 200 องศา เป็นเวลา 2 ชั่วโมง เพื่อให้คุณสมบัติของยางมีเสถียรภาพ รวมทั้งเป็นการกำจัดสารไซโลเซน (Xiloxane) ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการอัดขึ้นรูปอีกด้วย ซึ่งสารนี้จะมีผลทำให้เกิดการกัดกร่อนของโลหะหากในกระบวนการอบกำจัดออกไม่หมด หลังจากนั้นจะนำชิ้นงานไปทำการตัด (Punching) ด้วยเครื่องตัดเพื่อตัดเอาเศษของขอบชิ้นงานและรูที่ไม่ต้องการออกไป และเพื่อให้ได้รูปร่างผลิตภัณฑ์ตามแบบที่ลูกค้ากำหนด ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 กระบวนการผลิตยางขึ้นตอนที่ 1

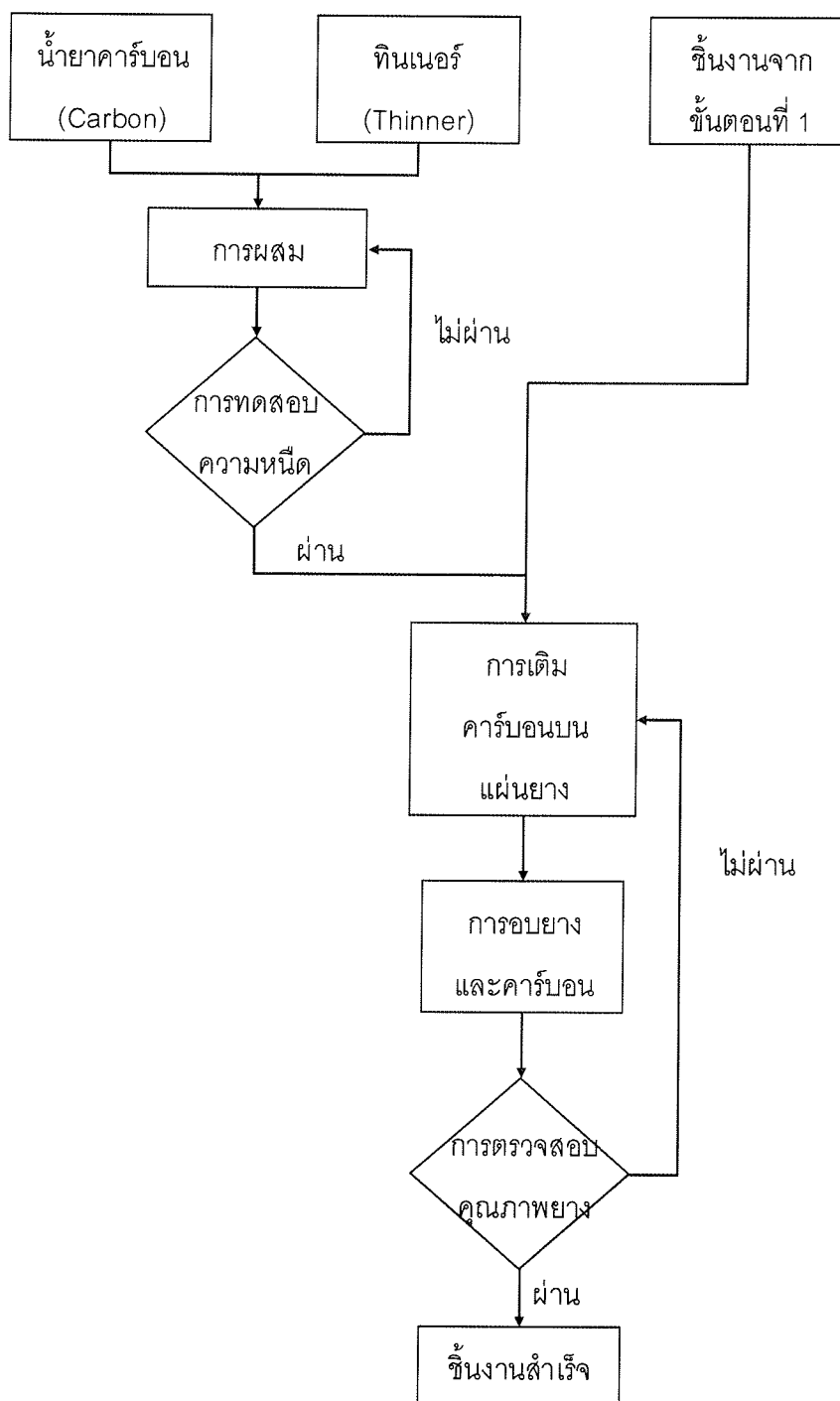
ขั้นตอนที่ 2 การใส่คาร์บอนในหน้าสัมผัสของปั๊มกด

การใส่คาร์บอนในหน้าสัมผัสของปั๊มกดของแผ่นยางเพื่อทำให้เวลาที่กดปั๊มแล้ว คาร์บอนจะไปสัมผัสกับแผงวงจรไฟฟ้าและเกิดการทำงานเกิดขึ้น กระบวนการผลิตเริ่มจากนำ น้ำยาคาร์บอนมาผสมกับทินเนอร์ตามอัตราส่วนที่กำหนด ใช้เครื่องปั่นเพื่อทำการผสมให้เป็นเนื้อเดียวกัน เสร็จแล้วนำไปกรองด้วยผ้ากรองละเอียดเพื่อป้องกันสิ่งแปลกปลอมปนกับน้ำยาคาร์บอน ที่ผสมแล้ว ทำการตรวจสอบค่าความหนืด (Viscosity) ของน้ำยาคาร์บอนที่ผสมแล้วโดยใช้ถ้วยที่มีรู ด้านล่าง (Iwata cup) เติมคาร์บอนที่ผสมแล้วให้เต็มถ้วย จับเวลาการไหลของคาร์บอนในถ้วยจนหมด โดยผลของเวลาที่ได้จะเป็นค่าความหนืดหน่วยเป็นวินาที เมื่อคาร์บอนที่ผสมแล้วได้ค่าความหนืดตามต้องการตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด (Specification) จะนำคาร์บอนนั้นมาเติมในแผ่นยางบริเวณที่สัมผัสกับแผงวงจรไฟฟ้า จากนั้นจะนำเข้าไปอบในตู้อบที่อุณหภูมิ 80 องศา เป็นเวลา 30 นาที เพื่อให้ น้ำยาคาร์บอนติดกับแผ่นยาง

ในการตรวจสอบคุณภาพของแผ่นยางหน้าสัมผัส ประกอบไปด้วย

1. การวัดขนาดของแผ่นยางต้องเป็นไปตามแบบที่กำหนด(Customer drawing) โดยเฉพาะความกว้าง, ความยาว และความหนาของแผ่นยาง รวมถึงความสูงของปั๊มกด เพราะมีผลกับกระบวนการประกอบของลูกค้ำ
2. แรงกดของปั๊มกด ตรวจสอบโดยเครื่องวัดแรงกด (Load Tester) เพื่อตรวจสอบว่าปั๊มแต่ละปั๊มใช้แรงกดตามแบบที่กำหนด (Customer drawing) หรือไม่
3. การวัดความต้านทานของปั๊มกดบริเวณที่มีคาร์บอนต้องมีค่าไม่เกิน 100 โอห์ม

กระบวนการผลิตของขั้นตอนที่ 2 แสดงดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 กระบวนการผลิตยางขั้นตอนที่ 2

2.2 ทฤษฎีการวิเคราะห์ข้อบกพร่องและผลกระทบ

การวิเคราะห์ข้อบกพร่องและผลกระทบ (Failure Mode & Effects Analysis, FMEA) คือ กระบวนการวิเคราะห์ข้อบกพร่องที่อาจเกิดขึ้นตลอดกระบวนการตั้งแต่วัตถุดิบ การผลิตไปจนถึงการใช้งานโดยระบุถึงโอกาสที่จะเกิด ระดับความสำคัญ ผลกระทบและวิธีป้องกัน ซึ่งในปัจจุบันต้องยอมรับว่าปัญหาในการผลิตมีค่อนข้างมาก เพื่อลดความเสี่ยงของปัญหาที่เกิดขึ้นรวมทั้งสามารถพัฒนากระบวนการได้อย่างต่อเนื่อง เราควรมุ่งเน้นไปที่การวิเคราะห์ปัญหาข้อบกพร่องผลกระทบของปัญหาและสาเหตุกลไกของปัญหาต่างๆ เหล่านั้น เพื่อประเมินความเสี่ยง และหาแนวทางในการปรับปรุง

ดังนั้นการวิเคราะห์ผลกระทบและข้อบกพร่อง จึงเป็นเครื่องมือในการรวบรวมความคิดอย่างเป็นระบบเพื่อหาแนวทางในการป้องกันปัญหา ซึ่งเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิต นอกจากนี้ยังใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งในขั้นตอนการตรวจวัด (Measure Phase) ของโปรแกรมซิกซ์ ซิกมา (Six Sigma) เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการมากยิ่งขึ้น

หลักการจัดทำกระบวนการวิเคราะห์ข้อบกพร่องและผลกระทบในกระบวนการผลิตควรเริ่มจากหัวข้อดังต่อไปนี้

2.2.1 การทำแผนภูมิการไหลของกระบวนการ (Process Flow Chart) การประเมินผลความเสี่ยงของกระบวนการต่างๆไป เพื่อระบุขอบเขตการวิเคราะห์และมั่นใจว่าได้รับการวิเคราะห์ได้ถูกปฏิบัติครอบคลุมสิ่งที่ทั้งกระบวนการ

2.2.2 ทีมงานหรือผู้เกี่ยวข้องต้องประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญ และตัวแทนที่มาจากแต่ละแผนก เพราะจะเป็นผู้ที่ทราบว่าการปฏิบัติเป็นอย่างไร ทำอย่างไร รวมทั้งมีประสบการณ์เกี่ยวกับกระบวนการนั้นๆ ด้วย

2.2.3 ระบุกระบวนการที่จะทำการวิเคราะห์จากแผนภูมิการไหลของกระบวนการ โดยเริ่มจากหัวข้อแรก และระบุหน้าที่กระบวนการ/ข้อกำหนด(Process Function/ Requirement) โดยสังเขปเพื่อให้ทราบว่ากระบวนการนี้ชื่ออะไร มีวัตถุประสงค์เพื่ออะไรหรือมีเป้าหมายเพื่ออะไร หากมีวัตถุประสงค์มากกว่า 1 ข้อ หน้าที่กระบวนการจำเป็นจะต้องถูกระบุให้หมดเพราะแต่ละหน้าที่อาจก่อให้เกิดแนวโน้มข้อบกพร่อง (Potential Failure Mode) ได้แตกต่างกัน

2.2.4 ระบุแนวโน้มข้อบกพร่อง (Potential Failure Mode) หากกระบวนการไม่สามารถเป็นไปตามหน้าที่กระบวนการ และข้อกำหนดที่กล่าวไว้ในข้อ 2.2.3 หรือ อาจระบุรายการ

แนวโน้มของข้อบกพร่องสำหรับกระบวนการเฉพาะในรูปของคุณลักษณะของกระบวนการ ซึ่งอาจตั้งสมมติฐานว่าข้อบกพร่องที่สามารถเกิดขึ้นได้แต่ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นจริง โดยทีมงานจะต้องตั้งและตอบคำถามในสิ่งเหล่านี้คือ ข้อบกพร่องที่อาจเกิดจากกระบวนการมีอะไรบ้าง กระบวนการหรือชิ้นส่วนไม่เป็นไปตามข้อกำหนดได้อย่างไร และหากไม่คำนึงถึงข้อกำหนดทางด้านวิศวกรรมจะมีสิ่งใดบ้างที่ลูกค้าอาจไม่ยอมรับ (ลูกค้าปลายทางหรือกระบวนการถัดไป) ในการอธิบายแนวโน้มข้อบกพร่องควรอธิบายในลักษณะกายภาพ (Physical) หรือ ข้อกำหนดทางด้านเทคนิค (Technical term) ไม่ควรระบุในลักษณะอาการที่สามารถสังเกตได้โดยลูกค้าเท่านั้น

2.2.5 ระบุแนวโน้มผลกระทบที่เกิดขึ้นจากข้อบกพร่อง (Potential Effects of Failure) สามารถนิยามได้โดยหมายถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากข้อบกพร่องต่อลูกค้า ในการระบุนั้นจะต้องคำนึงถึงสิ่งที่ลูกค้าจะสังเกตพบ หรือเคยได้รับประสบการณ์มาก่อนโดยจะต้องไม่ลืมว่าลูกค้าหมายความว่าครอบคลุมถึง กระบวนการถัดไป, ทำเลที่ตั้งอื่น, ผู้จัดการจำหน่าย, ผู้เป็นเจ้าของยานยนต์ นอกเหนือจากลูกค้าปลายทาง (End User) ควรระบุลักษณะที่พบให้ชัดเจนโดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อบกพร่องที่ส่งผลกระทบในด้านความปลอดภัยหรือที่อาจจะขัดกับกฎข้อบังคับต่างๆ สำหรับลูกค้าปลายทางผลกระทบจากข้อบกพร่องควรอธิบายในรูปของสมรรถนะของผลิตภัณฑ์ หรือสมรรถนะของระบบเช่นใช้งานไม่ได้ ส่วนลูกค้าในความหมายกระบวนการถัดไปผลกระทบจากข้อบกพร่องควรอธิบายในรูปของสมรรถนะของกระบวนการ เช่น ไม่สามารถประกอบได้

2.2.6 ระบุความรุนแรง (Severity) เป็นการประเมินและจัดลำดับความเลวร้ายของผลกระทบของข้อบกพร่องที่มีต่อลูกค้า มีความสัมพันธ์ต่อขอบเขตในแต่ละการวิเคราะห์ FMEA ความรุนแรงใช้เฉพาะกับผลกระทบเท่านั้น หากลูกค้าได้รับผลกระทบจากข้อบกพร่องได้แก่โรงงานประกอบหรือผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ การประเมินอาจอยู่นอกเหนือจากความรู้และประสบการณ์ของทีมงานหรือวิศวกรในกระบวนการซึ่งอยู่ในอันดับถัดไป ในกรณีดังกล่าวควรให้คำแนะนำปรึกษาต่อการออกแบบ FMEA วิศวกรการออกแบบ และ/หรือวิศวกรกระบวนการโรงงานผลิตหรือโรงงานประกอบถัดไป ความรุนแรงที่กล่าวถึงนี้ควรได้รับการประมาณไว้เป็นระดับ ตั้งแต่ 1 ถึง 10 ในการให้คะแนนผลลักษณะข้อบกพร่องแนวโน้มซึ่งเป็นผลเกิดกับลูกค้าคนสุดท้าย และ/หรือโรงงานผลิต/ประกอบมีข้อบกพร่อง ลูกค้าคนสุดท้ายควรถูกนำมาพิจารณาเป็นอันดับแรกเสมอ หากมีทั้ง 2 กรณีเกิดขึ้นให้ใช้อันดับสูงสุดระหว่าง 2 กรณี ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 เกณฑ์การประเมินหัวข้อความรุนแรง

ผลกระทบ	เกณฑ์การประเมินความรุนแรง (ผลกระทบด้านลูกค้า)	เกณฑ์การประเมินความรุนแรง (ผลกระทบโรงงานผลิต/ประกอบ)	อันดับ
อันตราย มาก โดย ไม่มีการ เตือน :	มีผลกระทบรุนแรงมากเมื่อข้อบกพร่อง นั้นส่งผลต่อความปลอดภัยในการใช้ งานยานยนต์และ/หรือเกี่ยวข้องกับ ความไม่สอดคล้องตามกฎหมาย,ระเบียบ โดยไม่มีการเตือนล่วงหน้า	อาจทำให้พนักงาน (เครื่อง หรือการ ประกอบ) ได้รับอันตราย โดยไม่มีการ เตือน	10
อันตราย มาก โดยมี การเตือน	มีผลกระทบรุนแรงมากเมื่อข้อบกพร่อง นั้นส่งผลต่อความปลอดภัยในการใช้ งานยานยนต์และ/หรือเกี่ยวข้องกับ ความไม่สอดคล้องตามกฎหมาย,ระเบียบ โดยมีการเตือนล่วงหน้า	อาจทำให้พนักงาน (เครื่อง หรือการ ประกอบ) ได้รับอันตราย โดยมีการ เตือน	9
สูงมาก	ชิ้นส่วน/ยานยนต์ไม่ทำงาน (สูญเสีย หน้าที่การทำงานหลัก)	ผลิตภัณฑ์ทั้งหมดอาจต้องถูกทิ้งหรือ ชิ้นส่วน/ยานยนต์ ถูกซ่อมแซมในแผนก ซ่อม โดยใช้เวลามากกว่า 1 ชั่วโมง	8
สูง	ชิ้นส่วน/ยานยนต์ทำงานได้แต่ถูกลด ระดับสมรรถนะลูกค้าไม่พอใจมาก	ผลิตภัณฑ์อาจถูกคัดเลือกและบางส่วน (น้อยกว่า 100%) ถูกทิ้งหรือชิ้นส่วน ยานยนต์ ถูกซ่อมในแผนกซ่อม โดยใช้ เวลาระหว่างครึ่งชั่วโมงถึงหนึ่งชั่วโมง	7
ปานกลาง	ชิ้นส่วน/ยานยนต์ทำงานได้แต่ขาด ความสะดวกสบายในการดำเนินงาน ลูกค้าไม่พอใจ	หรือบางส่วน (น้อยกว่า 100%) ของ ผลิตภัณฑ์อาจถูกทิ้งโดยไม่มีการ คัดเลือก หรือยานยนต์/ชิ้นส่วนถูกซ่อม ในแผนกซ่อมโดยใช้เวลามากกว่า ครึ่งชั่วโมง	6
ต่ำ	ชิ้นส่วน/ยานยนต์ทำงานได้โดยสะดวก และลดทอนสมรรถนะของชิ้นส่วน	ทุก ๆ ชิ้นของผลิตภัณฑ์ถูกนำไปแก้ไข หรือชิ้นส่วน/ยานยนต์ถูกซ่อมนอก สายการผลิตโดยไม่ส่งไปแผนกซ่อม	5

ตารางที่ 2.1 เกณฑ์การประเมินหัวข้อความรุนแรง (ต่อ)

ผลกระทบ	เกณฑ์การประเมินความรุนแรง (ผลกระทบด้านลูกค้า)	เกณฑ์การประเมินความรุนแรง (ผลกระทบโรงงานผลิต/ประกอบ)	อันดับ
ต่ำมาก	ความพอดีและความเรียบร้อยไม่ เป็นไปตามต้องการมีเสียงเอี้ยดอาด มี เสียงรบกวน ข้อบกพร่องถูกสังเกตโดย ลูกค้าส่วนใหญ่ (มากกว่า 75%)	ผลิตภัณฑ์อาจถูกคัดเลือกโดยไม่มีการ ทิ้งและบางส่วน (น้อยกว่า 100%) ถูก นำไปแก้ไข	4
น้อย	ความพอดีและความเรียบร้อยไม่ เป็นไปตามต้องการมีเสียงเอี้ยดอาด มี เสียงรบกวน ข้อบกพร่องถูกสังเกตโดย ลูกค้า 50% อีก 50% ไม่เห็น	บางส่วน (น้อยกว่า 100%) ของ ผลิตภัณฑ์อาจถูกแก้ไข ณ สายการผลิตโดยไม่มีการทิ้ง; แต่นอก จุดของสายการทำงาน	3
น้อยมาก	ความพอดีและความเรียบร้อยไม่ เป็นไปตามต้องการมีเสียงเอี้ยดอาด, มี เสียงรบกวน ข้อบกพร่องถูกสังเกตโดย ลูกค้าส่วนหนึ่ง (น้อยกว่า 25%)	บางส่วน (น้อยกว่า 100%) ของ ผลิตภัณฑ์อาจถูกแก้ไขโดยไม่มีการทิ้ง โดยการแก้ไขเกิด ณ จุดทำงานใน สายการผลิต	2
ไม่มี ผลกระทบ	ไม่มีผลกระทบ	ทำให้การทำงานหรือพนักงานการผลิต ไม่สะดวกลงโดยไม่มีผลต่อคุณภาพงาน	1

2.2.7 ระบุการจัดประเภท (Classification) โดยการแยกประเภทของคุณลักษณะพิเศษที่กำหนดของผลิตภัณฑ์และกระบวนการ (Critical, Key, Major, Significant) โดยใช้สัญลักษณ์กำหนดให้ชัดเจน หากมีข้อกำหนดพิเศษ (Special Characteristic, SC) ให้แจ้งวิศวกรการออกแบบเนื่องจากการควบคุม SC ดังกล่าว หมายถึงข้อกำหนดพิเศษของการควบคุมกระบวนการ, การใช้ Tooling ที่ส่งผลกระทบต่อลูกค้า หรือข้อกำหนดทางด้านกฎหมายรวมถึงข้อกำหนดทางด้านวิศวกรรม

2.2.8 ระบุสาเหตุหรือกลไกข้อบกพร่อง (Potential causes/ Mechanism of failure) ต้องระบุสาเหตุของข้อบกพร่อง (หาสาเหตุที่แท้จริงไม่ใช่แค่อาการ) ที่เกิดขึ้นให้ได้ชัดเจน ซึ่งจะต้องเป็นสาเหตุที่สามารถแก้ไขและควบคุมได้ ลำดับรายการสาเหตุทุกประการของข้อบกพร่องด้านศักยภาพไว้อย่างสั้นๆและได้ใจความ เพื่อแก้ไขหรือควบคุมสาเหตุนั้นๆอาจ

จำเป็นต้องพิจารณาการออกแบบการทดลองเพื่อตัดสินใจว่าสาเหตุใดเป็นสาเหตุใหญ่ และสาเหตุใดสามารถควบคุมได้ง่ายที่สุด สาเหตุต่างๆควรได้รับการอธิบายไว้ในลักษณะซึ่งจะทำให้มุ่งความพยายามไปในทางที่จะแก้ไขสาเหตุเหล่านั้นได้อย่างถูกต้อง

2.2.9 ระบุโอกาสการเกิดขึ้น (Occurrence) ซึ่งเป็นการคาดการณ์ว่าสาเหตุของข้อบกพร่องแต่ละสาเหตุจะเกิดขึ้นถี่มากน้อยเพียงใด อัตราข้อบกพร่องที่เป็นไปได้จะอยู่บนพื้นฐานของจำนวนข้อบกพร่องที่คาดการณ์ได้หรือข้อมูลจริงที่เกิดขึ้นในกระบวนการ หากสามารถทำได้ ควรใช้ข้อมูลเชิงสถิติจากกระบวนการที่มีลักษณะเดียวกันมาเป็นพื้นฐานของข้อมูลในการจัดลำดับ ของการเกิด เช่น ค่าดัชนีความสามารถด้านสมรรถนะของกระบวนการ Cpk, Ppk เป็นต้น ในการประมาณการแนวโน้มการเกิดสาเหตุของข้อบกพร่องมักกำหนดออกมาเป็นระดับตั้งแต่ 1 ถึง 10 ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 เกณฑ์การประเมินหัวข้อโอกาสเกิดข้อบกพร่อง

โอกาสเกิดขึ้น	Ppk	อัตราข้อบกพร่องที่มีโอกาส	อันดับ
สูงมาก : เกิดขึ้นเสมอ	< 0.55	≥ 100 ต่อทุก 1,000 ชิ้น 1 ใน 2	10
	≥ 0.55	50 ต่อทุก 1,000 ชิ้น	9
สูง : เกิดขึ้นบ่อย ๆ	≥ 0.78	20 ต่อทุก 1,000 ชิ้น	8
	≥ 0.86	10 ต่อทุก 1,000 ชิ้น	7
ปานกลาง : เกิดขึ้นบกพร่องเป็นบางโอกาส	≥ 0.94	5 ต่อทุก 1,000 ชิ้น	6
	≥ 1.00	2 ต่อทุก 1,000 ชิ้น	5
	≥ 1.10	1 ต่อทุก 1,000 ชิ้น	4
ต่ำ : ไม่เคยเกิดกับที่สัมพันธ์กัน	≥ 1.20	0.5 ต่อทุก 1,000 ชิ้น	3
	≥ 1.30	0.1 ต่อทุก 1,000 ชิ้น	2
ห่างไกล : ข้อบกพร่องที่ไม่คุ้นเคย	≥ 1.67	<0.01 ต่อทุก 1,000 ชิ้น	1

2.2.10 ระบุการควบคุมกระบวนการปัจจุบัน (Current Process Control) โดยอธิบายรายละเอียดการควบคุมกระบวนการในปัจจุบันที่ใช้ป้องกัน (Prevention) หรือตรวจจับ (Detection) ข้อบกพร่อง (Failure mode) หรือสาเหตุของข้อบกพร่อง (Cause of Failure) ที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการที่วิเคราะห์นั้นๆ ตัวอย่างระบบการควบคุมกระบวนการเช่น ระบบป้องกัน

ข้อผิดพลาด (Poka-Yoke) , การควบคุมกระบวนการเชิงสถิติ(SPC), การประเมินหลังจากดำเนินการกระบวนการ (Post Process Evaluation) ไม่ควรระบุระบบการป้องกันและตรวจจับว่ากระบวนการถัดไปจะตรวจสอบให้เอง อย่างไรก็ตามก็ควรเลือกการป้องกันเป็นแนวทางแรกในการควบคุมกระบวนการก่อน เนื่องจากการป้องกันส่งผลโดยตรงต่อการลดอัตราการเกิด (Occurrence ranking)

2.2.11 ระบุการตรวจจับ (Detection) เป็นการจัดลำดับที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับรายการการตรวจจับที่ดีที่สุดที่ระบุ “การควบคุมกระบวนการปัจจุบัน” และจะแยกจากกันโดยขอบเขตของแต่ละ FMEA เพื่อให้ลำดับของการตรวจจับที่มีค่าต่ำโดยทั่วไปที่ทีมงานต้องมั่นใจว่าการควบคุมกระบวนการต้องมีการปรับปรุงไม่ควรประเมินค่าการตรวจจับที่ต่ำต่างๆ ที่โอกาสเกิดต่ำ แต่ควรประเมินความสามารถของการควบคุมกระบวนการด้วยการตรวจจับข้อบกพร่องที่มีความถี่ต่ำว่ามีความสามารถเพียงใดหรือความสามารถในการป้องกันข้อบกพร่องไม่ให้เกิดขึ้นในกระบวนการได้ ในการประมาณการระดับการตรวจจับของข้อบกพร่องมักกำหนดออกมาเป็นระดับตั้งแต่ 1 ถึง 10 ดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 เกณฑ์การประเมินหัวข้อการตรวจจับ

ลักษณะการตรวจจับ	เกณฑ์	ประเภทการตรวจจับ			ช่วงข้อแนะนำสำหรับวิธีการตรวจจับ	การจัดอันดับ
		A	B	C		
เกือบเป็นไปไม่ได้	เป็นไปไม่ได้อย่างแน่นอนในการตรวจสอบ			X	ไม่สามารถตรวจจับหรือไม่ถูกตรวจจับ	10
ห่างไกลมาก	การควบคุมอาจจะไม่สามารถตรวจพบ			X	การควบคุมหมายถึงการใช้วิธีการตรวจทางอ้อมหรือสุ่มตรวจเท่านั้น	9
ห่างไกล	การควบคุมมีโอกาสน้อยที่จะตรวจพบ			X	การควบคุมโดยการตรวจด้วยตาเปล่าเท่านั้น	8
น้อยมาก	การควบคุมมีโอกาสน้อยที่จะตรวจพบ			X	การควบคุมโดยการตรวจซ้ำด้วยตาเปล่า	7

ตารางที่ 2.3 เกณฑ์การประเมินหัวข้อการตรวจจับ (ต่อ)

ลักษณะ การ ตรวจจับ	เกณฑ์	ประเภท การ ตรวจจับ			ช่วงข้อแนะนำสำหรับวิธีการ ตรวจจับ	การจัด อันดับ
		A	B	C		
ต่ำ	การควบคุมอาจตรวจพบ		X	X	การควบคุมโดยการใช้ชาร์ต เช่น SPC	6
ปานกลาง	การควบคุมอาจตรวจพบ		X		การควบคุมอยู่บนฐานของการวัดค่าหลังจากออกจากสถานงาน, หรือใช้เกจประเภทผ่าน/ไม่ผ่าน ที่มีการตรวจ 100% หลังจากขึ้นงานออกจากสถานงาน	5
ปานกลาง ค่อนข้างสูง	การควบคุมมีโอกาสจะตรวจพบ	X	X		มีการตรวจจับความผิดพลาดในระหว่างการดำเนินการ, หรือมีการใช้เกจตอนตั้งงานและตรวจจับที่งานชิ้นแรก (สำหรับกรณีเฉพาะการตั้งงาน	4
สูง	การควบคุมมีโอกาสสูงมากที่จะตรวจพบ	X	X		มีการตรวจจับในสถานงาน, หรือการตรวจจับข้อผิดพลาดในระหว่างการดำเนินงานโดย มีการกรองหลายชั้นในการยอมรับงาน, ส่งต่อ, เลือก, ติดตั้ง, ทวนสอบ โดยไม่ยอมรับชิ้นส่วนที่ผิดพลาด	3
สูงมาก	การควบคุมเกือบแน่นอนในการสกัด	X	X		มีการตรวจจับ ณ สถานงาน มีระบบอัตโนมัติในการตรวจและระบบอัตโนมัติในการหยุดข้อขัดข้อง โดยไม่สามารถส่งต่างชิ้นงาน ที่ผิดพลาดออกไปได้	2

ตารางที่ 2.3 เกณฑ์การประเมินหัวข้อการตรวจจับ (ต่อ)

ลักษณะ การ ตรวจจับ	เกณฑ์	ประเภท การ ตรวจจับ			ช่วงข้อแนะนำสำหรับวิธีการ ตรวจจับ	การจัด อันดับ
		A	B	C		
สูงมาก	การควบคุมมีแน่นอนในการ สกัดมาก	X			ชิ้นงานที่ผลิตพลาดไม่สามารถ ผลิตออกมาได้เพราะมีการถูกกัน ข้อผิดพลาดหลังลิ้ม เนื่องจาก การออกแบบกระบวนการ/ ผลิตภัณฑ์	1

ประเภทการตรวจจับ

A: ป้องกันข้อผิดพลาดหลังลิ้ม

B: ใช้เกจ

C: ตรวจสอบด้วยมือ (Manual)

2.2.12 ระบุหมายเลขลำดับความเสี่ยง(Risk Priority Number, RPN) เป็นผลที่ได้จากการค่าความรุนแรง(S), โอกาสการเกิด(O) และการตรวจจับ(D) ตามสูตร

$$RPN = (S) \times (O) \times (D)$$

ค่า RPN (ซึ่งมีค่าระหว่าง 1-1,000) สามารถใช้สำหรับการจัดลำดับของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการหลังจากได้ค่า RPN ในแต่ละสาเหตุของข้อบกพร่องแล้วควรมีการจัดลำดับจากค่าสูงที่สุดมาสู่ค่าต่ำสุด บางครั้งทีมงานอาจใช้แผนผังพาเรโตมาแสดงผลได้ ควรกำหนดเกณฑ์ค่าความเสี่ยงเพื่อเป็นแนวทางต่อไปในการแก้ไขหรือปรับปรุงค่า RPN ที่มีค่าสูง ปกติไม่มีสูตรตายตัวในการกำหนดเกณฑ์ค่าความเสี่ยงโดยทั่วไปมักจะใช้ค่า >100 จึงจะมีแก้ไขปรับปรุงเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ค่า RPN จะยังไม่เกินเกณฑ์ค่าความเสี่ยงที่กำหนดแต่หากพบค่าโอกาสการเกิดและการตรวจจับสูง ทีมงานก็ควรจะมีการแก้ไขปรับปรุงเพื่อหาทางลดโอกาสการเกิด และเพิ่มโอกาสการตรวจจับตามความเหมาะสม

2.2.13 ระบุคำแนะนำสำหรับการแก้ไข (Recommended action) การประเมินทางด้านวิศวกรรมสำหรับการแก้ไขหรือป้องกันจะต้องมุ่งไปสู่การดำเนินการสำหรับรายการที่มีค่า RPN สูง หรือรายการใดๆ ที่ทีมงานสรุปและระบุว่าควรดำเนินการก่อน จุดมุ่งหมายของการดำเนินการในข้อนี้ก็เพื่อที่จะลดค่าเหล่านี้ตามลำดับ

ความรุนแรง -> โอกาสการเกิด -> การตรวจจับ

ข้อเสนอแนะการลดค่าความรุนแรง (Severity) ในทางปฏิบัติหากค่าความรุนแรงมีค่าสูง (9-10) ทีมงานต้องมุ่งเน้นไปจัดการที่การควบคุมกระบวนการทั้งการป้องกันและการตรวจจับ โดยที่ไม่ต้องคำนึงถึงค่า RPN สำหรับทุกกรณีที่มีการระบุผลของแนวโน้มข้อบกพร่องซึ่งสามารถทำให้เกิดอันตรายได้ต่อการผลิตหรือพนักงาน คณะทำงานต้องมั่นใจว่าได้มีการดำเนินการป้องกันและแก้ไขโดยวิธีการกำจัดหรือควบคุมที่สาเหตุ ตลอดจนกำหนดวิธีการป้องกันตัวของพนักงานอย่างเหมาะสม เพื่อหลีกเลี่ยงข้อบกพร่องดังกล่าว อย่างไรก็ตามการลดค่าความรุนแรงที่ได้ผลที่สุดคือการปรับเปลี่ยนการออกแบบใหม่หรือการปรับเปลี่ยนกระบวนการใหม่

ข้อเสนอแนะการลดค่าโอกาสการเกิด (Occurrence) คณะทำงานจะต้องมุ่งไปที่การปรับปรุงกระบวนการหรือปรับปรุงการออกแบบ ในการปรับปรุงกระบวนการควรนำเทคนิคทางด้านสถิติมาใช้ประกอบ เช่น การควบคุมทางสถิติ (SPC) เพื่อให้เกิดการเฝ้าติดตามตลอดจนการสอบกลับสู่กระบวนการผลิตอย่างสม่ำเสมอในการปรับปรุง และป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดได้

ข้อเสนอแนะการลดค่าการตรวจจับ (Detection) วิธีที่ดีที่สุดคือการใช้เทคนิคการป้องกันข้อผิดพลาด (Error proofing หรือ POKA YOKE) เช่น ใช้อุปกรณ์ตรวจจับ โดยทั่วไปการปรับปรุงวิธีการตรวจจับเป็นกระบวนการที่เป็นต้นทุนและมักไม่ค่อยมีประสิทธิผลสำหรับการปรับปรุงคุณภาพ ยิ่งถ้าเพิ่มความถี่ในการตรวจสอบทางด้านคุณภาพยิ่งไม่มีประสิทธิผลสำหรับการป้องกันและแก้ไข ดังนั้นควรนำกิจกรรมนี้มาใช้ในลักษณะเป็นมาตรการชั่วคราวเท่านั้น และริบหาแนวทางการป้องกันและแก้ไขที่แท้จริงมาประยุกต์ใช้ ในบางกรณีการเปลี่ยนแปลงการออกแบบสำหรับชิ้นส่วนหนึ่ง ๆ ก็สามารถช่วยให้การตรวจจับดีขึ้นได้ ควรเน้นในการป้องกันปัญหา เช่น การลดโอกาสการเกิดมากกว่าการตรวจจับ ซึ่งอาจใช้การควบคุมทางสถิติหรือเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพมากกว่าการสุ่มตรวจสอบ หรือการตรวจสอบด้วยวิธีต่าง ๆ

2.2.14 ระบุผู้รับผิดชอบสำหรับข้อเสนอแนะการแก้ไข (Responsibility for recommended action) ควรระบุชื่อผู้รับผิดชอบสำหรับการแนะนำการแก้ไขทุกคน พร้อมทั้งกำหนดการที่จะเสร็จ

2.2.15 ระบุสิ่งที่ได้ดำเนินการ (Action taken) ระบุสิ่งที่ได้ปฏิบัติ และสรุปผลของสิ่งที่เกิดขึ้นจริงและวันที่บันทึกผล

2.2.16 ระบุผลของการดำเนินการ (Action Results) ให้ลำดับว่าความรุนแรง, โอกาสการเกิดและการตรวจจับ พร้อมทั้งคำนวณค่า RPN ใหม่สำหรับการดำเนินการที่ได้ปรับปรุงนั้น เมื่อได้ผลค่า RPN ใหม่แล้ว คณะทำงานจะต้องทบทวนผลและหากมีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขใหม่ให้ทำการวิเคราะห์ซ้ำ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวอยู่บนพื้นฐานของการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการแก้ไขจะต้องได้รับการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังคือนำไปเพิ่มในแบบด้านวิศวกรรม ข้อกำหนดเฉพาะของผลิตภัณฑ์หรือกระบวนการ การไหลของกระบวนการ (Process flow) เอกสารประกอบการผลิต เช่นวิธีการทำงาน (Working Instruction, Operation instruction) และแผนควบคุมการผลิต (Control plan)

ตัวอย่างตารางการวิเคราะห์ข้อบกพร่องและผลกระทบ (Failure Mode & Effects Analysis) แสดงในภาคผนวก ก ตารางที่ 1

2.3 ทฤษฎีแผนผังพาเรโต

แผนผังพาเรโต (Pareto Diagram) เป็นแผนภูมิที่แสดงว่ามูลเหตุใดเป็นมูลเหตุที่สำคัญที่สุด วิธีการเขียนแผนผังพาเรโตเริ่มจากการใช้ใบตรวจสอบเก็บข้อมูลก่อน แล้วจำแนกแจกแจงข้อมูลเป็นหมวดหมู่ตามสาเหตุต่างๆ หลังจากนั้นก็จัดอันดับโดยนำสาเหตุที่มีความถี่สูงสุดไปแสดงไว้ซ้ายสุดในแผนภูมิ และสาเหตุรองลงมาก็แสดงไว้ชิดมาทางขวามือ

นอกจากจะแสดงมูลเหตุที่สำคัญที่สุดและเรียงมูลเหตุอื่นๆ ตามลำดับความสำคัญแล้วจะแสดงเส้นกราฟสะสมไว้ด้วย

นักเศรษฐศาสตร์ชาวอิตาลีชื่อ วิ พาเรโต (ค.ศ. 1848-1923) เป็นคนแรกที่แสดงข้อมูลว่าการกระจายรายได้ของประชากรไม่สม่ำเสมอและในปีค.ศ.1907 นักเศรษฐศาสตร์ชาวอเมริกันชื่อ เอ็ม.ซี.โลเอ็นส์ (M.C.Loens) เป็นคนแรกที่เขียนแผนภูมินี้ เพื่อแสดงว่าความมั่งคั่งของคนส่วนใหญ่อยู่ในมือของคนไม่กี่คน

ดร.จูแรน เป็นคนแรกที่นำแผนภูมิของโลเอ็นส์มาแสดงว่าปัญหาในเรื่องคุณภาพขึ้นอยู่กับสาเหตุสำคัญไม่กี่ประการ และไม่ขึ้นกับสาเหตุปลีกย่อยซึ่งมีมากมาย ดังนั้นจึงต้องมีการ

เก็บข้อมูลว่าปัญหาคุณภาพเกิดจากสาเหตุอะไรบ้าง นำข้อมูลมาแจกแจงดูความถี่จะพบสาเหตุสำคัญ ถ้าวางมือแก้ไขสาเหตุสำคัญเหล่านี้เพียงไม่กี่อย่างก็จะลดปัญหาคุณภาพลงไปได้มาก

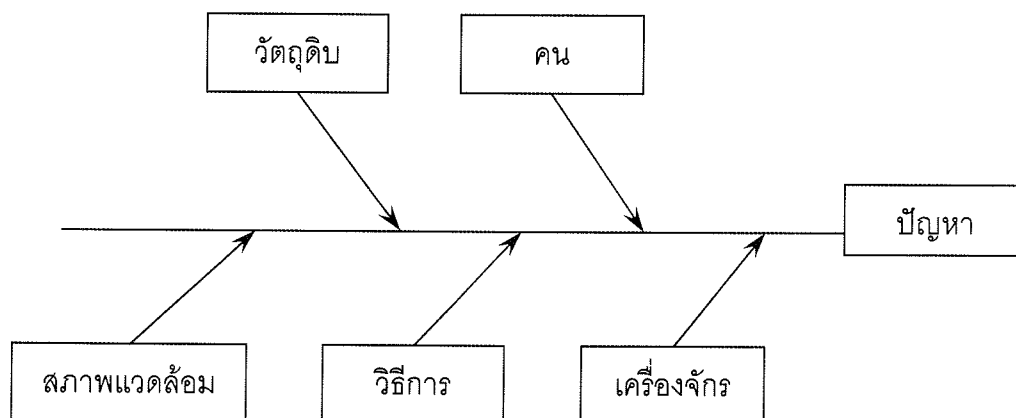
เหมือนที่กล่าวเสมอๆว่าแก้ปัญหาให้ตรงจุดหรือจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

หลักเกณฑ์การเขียนแผนผังพาเรโต ประกอบด้วย

- ก. จำแนกลักษณะและประเภทสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น
- ข. เก็บรวบรวมข้อมูล นับจำนวนลักษณะหรือประเภทของปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว คำนวณร้อยละของลักษณะ หรือประเภทของปัญหาที่เกิดขึ้น
- ค. เรียงข้อมูลที่นับจำนวนได้จากมากไปหาน้อย จัดทำร้อยละสะสม
- ง. เขียนแผนภูมิจากร้อยละสะสม โดยให้แกนนอนเป็นลักษณะหรือประเภทของปัญหา และแกนตั้งเป็นร้อยละของลักษณะหรือประเภทของปัญหาแล้วเขียนกราฟแท่งเรียงปัญหาจากมากไปหาน้อย พร้อมทั้งกำหนดจุดและลากเส้นร้อยละสะสมของลักษณะหรือประเภทของปัญหา

2.4 ทฤษฎีแผนผังเหตุและผล

แผนผังเหตุและผล (Cause Effect Diagram) หรือผังก้างปลา (Fish Bone Diagram) เป็นแผนผังที่ใช้ต่อจากแผนผังพาเรโตกล่าวคือ หลังจากตัดสินใจที่จะเลือกแก้ปัญหาใดจากการทำแผนผังพาเรโตแล้ว ขั้นตอนต่อไปเป็นการระดมความคิดเพื่อแก้ปัญหาที่เลือกขึ้นมาจากแผนผังพาเรโต โดยแสดงผลของสาเหตุของปัญหาไว้ที่ปลายของแผนภูมิ และระหว่างที่จะถึงปลายของแผนภูมิจะแสดงถึงสาเหตุของปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นทั้งหมดจากการระดมความคิด ซึ่งจำแนกออกเป็นแขนงเหมือนก้างปลาดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 ผังก้างปลาแสดงต้นเหตุของปัญหา

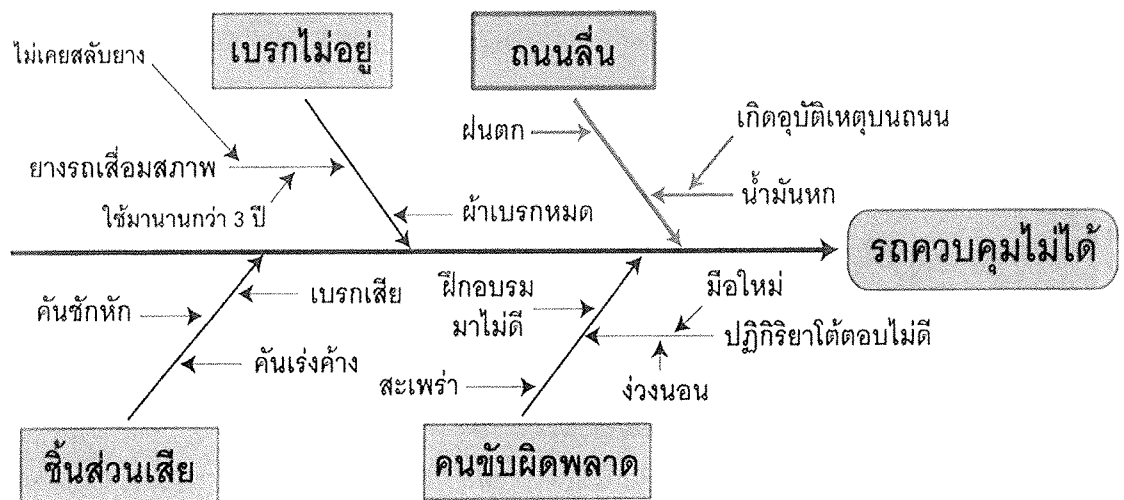
หลักการเขียนผังก้างปลา

1. กำหนดปัญหาที่ต้องการแก้ไขจากแผนผังพาเรโต จากปัญหาที่กำหนด จะเป็นผลของสาเหตุที่อยู่ปลายสุดของผังก้างปลา แล้วลากเส้นตรงไปตามแนวนอนและสุดปลายเส้นตามแนวนอนจะเป็นผลของสาเหตุ

2. เขียนต้นเหตุของปัญหาที่เป็นสาเหตุของปัญหาเล็กๆ แยกแยะแขนงออกจากเส้นตามแนวนอนที่ชี้ไปยังผลของสาเหตุ ซึ่งการเขียนสาเหตุของปัญหาจะได้จากการระดมความคิดทั้งหมด โดยเริ่มจากต้นเหตุใหญ่ของปัญหาซึ่งโดยทั่วไปจะประกอบด้วย

- 1) คน (Man)
- 2) เครื่องจักร (Machine)
- 3) วัสดุดิบ (Material)
- 4) วิธีการทำงาน (Method)
- 5) สภาพแวดล้อม (Environment)

เมื่อนำมาเขียนผังก้างปลาของต้นเหตุใหญ่จะได้ดังภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.4 ตัวอย่างผังก้างปลาแสดงการค้นหาสาเหตุของปัญหา

2.5 ทฤษฎีการประเมินผลการแก้ไข้ปัญหา

ในการประเมินผลการแก้ไข้ปัญหาสำหรับการวิจัยนี้จะใช้เกณฑ์ในการประเมินทั้งหมด 3 แบบ คือหลักสถิติการวัดความสามารถของกระบวนการ การวัดของเสียที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต และการเปรียบเทียบค่าความเสี่ยงในกระบวนการผลิต

2.5.1 หลักการทางสถิติในการวัดความสามารถของกระบวนการ (Process Capacity) แบ่งเป็นดัชนีความสามารถด้านศักยภาพของกระบวนการ (Potential Capability Indices) และดัชนีความสามารถด้านสมรรถนะของกระบวนการ Cpk และ Ppk

1) ดัชนีความสามารถด้านศักยภาพของกระบวนการ

ในการปรับปรุงคุณภาพมีความจำเป็นต้องกำหนดตัววัดที่จะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงการลดความผันแปรรอบค่าเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง จึงได้กำหนดให้วัดความสามารถของกระบวนการในรูปของความผันแปรของผลิตภัณฑ์ที่ได้จากกระบวนการผลิต ซึ่งถือเป็นดัชนีวัดความสามารถด้านศักยภาพของกระบวนการ (Potential Capability Index ; PCI)

$$PCI = \frac{\text{ความคลาดเคลื่อนอนุโลมที่ยอมให้เกิด}}{\text{ความสามารถของกระบวนการ}}$$

สำหรับการศึกษาระยะสั้นเรียกว่าดัชนี Cp (Process Capability)

$$Cp = \frac{USL - LSL}{6\sigma_{ST}}$$

สำหรับการศึกษาระยะยาวเรียกว่าดัชนี Pp (Process Performance)

$$Pp = \frac{USL - LSL}{6\sigma_{LT}}$$

โดย Cp และ Pp ใช้สำหรับการประเมินค่าดัชนีความสามารถด้านศักยภาพของกระบวนการ เมื่อข้อกำหนดเฉพาะมีพิสัยความคลาดเคลื่อนอนุโลมแบบ 2 ด้าน สำหรับกรณีข้อกำหนดมีพิสัยความคลาดเคลื่อนอนุโลมแบบด้านเดียวนั้นจะพิจารณาการกระจายของ

กระบวนการเพียงครึ่งหนึ่งคือ 3σ กับระยะระหว่างค่าเฉลี่ยของกระบวนการ ($\bar{X}$) และพิสัยของความคลาดเคลื่อนอนุโลมดังสมการข้างล่าง

$$C_p = \frac{USL - \bar{X}}{3\sigma_{ST}} \quad \text{หรือ} \quad \frac{\bar{X} - LSL}{3\sigma_{ST}}$$

$$P_p = \frac{USL - \bar{X}}{3\sigma_{LT}} \quad \text{หรือ} \quad \frac{\bar{X} - LSL}{3\sigma_{LT}}$$

ดังนั้นสามารถกำหนดค่าขั้นต่ำของดัชนี C_p ได้ดังตารางที่ 2.5 และลำดับของความสามารถของกระบวนการดังตารางที่ 2.6

ตารางที่ 2.5 ค่าขั้นต่ำของดัชนีความสามารถด้านศักยภาพของกระบวนการ (C_p)

	กรณีพิสัยข้อกำหนดเฉพาะ แบบสองด้าน	กรณีพิสัยข้อกำหนดเฉพาะ แบบด้านเดียว
กระบวนการที่ใช้งานอยู่แล้ว	1.33	1.13
กระบวนการใหม่	1.50	1.20

ตารางที่ 2.6 ลำดับของความสามารถด้านศักยภาพของกระบวนการตามค่าดัชนี C_p

ค่าดัชนี C_p	ลำดับของความสามารถของกระบวนการ
$2.00 \leq C_p$	ดีเหลือเชื่อ
$1.67 \leq C_p < 2.00$	ดีเลิศ
$1.33 \leq C_p < 1.67$	ดี
$1.00 \leq C_p < 1.33$	พอใช้
$0.67 \leq C_p < 1.00$	เลว
$C_p < 0.67$	เลวมาก

2) ดัชนีความสามารถด้านสมรรถนะของกระบวนการ

เป็นดัชนีที่สะท้อนถึงค่าการเลื่อนไปจากค่ากลางของข้อกำหนดเฉพาะของตำแหน่งของกระบวนการและเรียกว่า Cpk (Process Capacity Index) โดยที่ k มาจาก Katayori ในภาษาญี่ปุ่น ที่มีความหมายถึงการเบี่ยงเบนไปหรือการเลื่อนออกไป

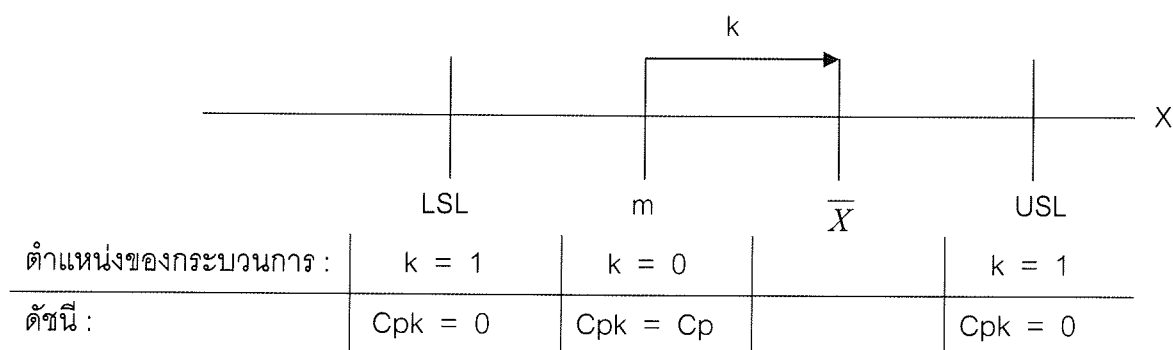
$$\text{เมื่อ } k = \frac{\text{ระยะระหว่างตำแหน่งของกระบวนการจากค่ากลางของข้อกำหนด}}{\frac{1}{2} \text{ ของความคลาดเคลื่อนอนุโลม}}$$

$$= \frac{2 |m - \bar{X}|}{USL - LSL}$$

$$\text{โดย } m = \frac{USL + LSL}{2}$$

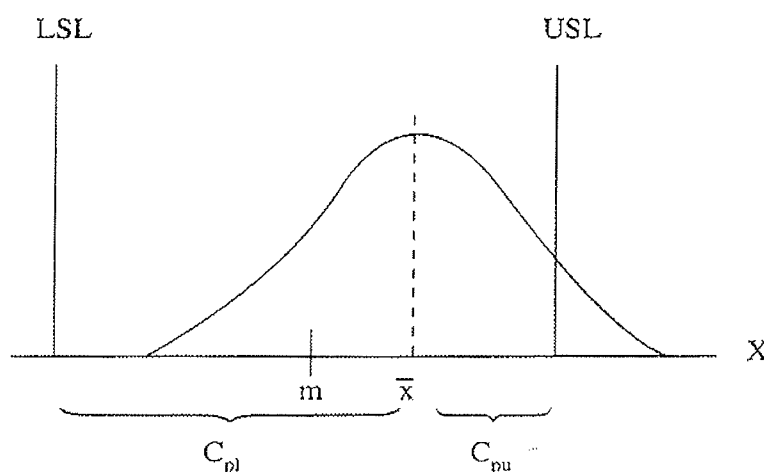
$$\text{ดังนั้น } Cpk = Cp (1 - k)$$

ความสัมพันธ์ของ Cpk กับพารามิเตอร์ k แสดงดังภาพที่ 2.5

ภาพที่ 2.5 แสดงความสัมพันธ์ของ Cpk กับพารามิเตอร์ k

ตำแหน่งของกระบวนการไม่จำเป็นต้องอยู่ค่ากลางของข้อกำหนดเฉพาะ จึงพิจารณาแยกกันระหว่างพิสัยด้านบนและพิสัยด้านล่างของข้อกำหนดเฉพาะดังภาพที่ 2.6

ภาพที่ 2.6 แสดงความสัมพันธ์ของ Cpk กับ Cpu และ Cpl

ทำการพิจารณาดัชนีวัดความสามารถของกระบวนการสำหรับพิภักด้านบนและด้านล่างของข้อกำหนดเฉพาะว่า Cpu และ Cpl ตามลำดับดังนี้

$$C_{pu} = \frac{USL - \bar{X}}{3\sigma_{ST}}$$

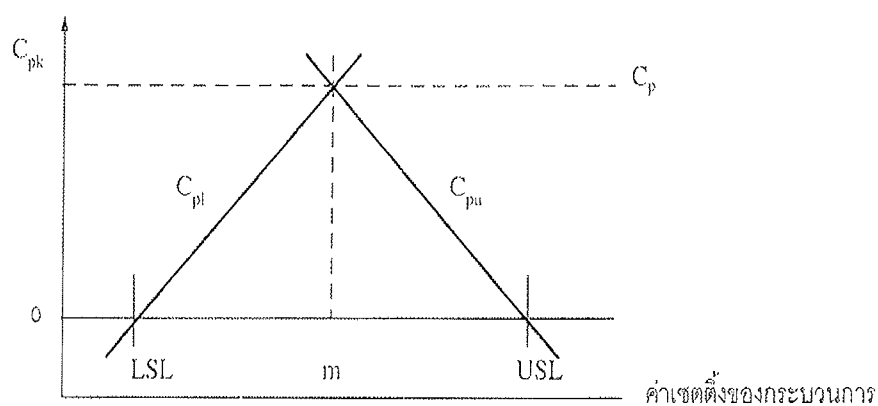
$$C_{pl} = \frac{\bar{X} - LSL}{3\sigma_{ST}}$$

ในการแสดงดัชนีทางสถิติมักแสดงในเทอมที่ระบุถึงปัญหาเพื่อการแก้ไข ดังนั้นค่าดัชนีความสามารถของกระบวนการจึงแสดงได้ด้วยค่าดัชนีที่ให้ค่าที่ต่ำกว่า ซึ่งจะแสดงถึงปัญหาของการควบคุมกระบวนการที่ควรได้รับการปรับแก้ ดังนั้น

$$C_{pk} = \min \left(\frac{USL - \bar{X}}{3\sigma_{ST}}, \frac{\bar{X} - LSL}{3\sigma_{ST}} \right)$$

ดัชนี Cpk ที่ได้นี้จะประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญต่อการตัดสินใจทั้งสองประการคือความแม่นยำ (Precision) ที่อธิบายผ่านค่า Cp และค่าความถูกต้อง (Accuracy) ที่อธิบายผ่านค่า Cpk ควรจะมีค่าไม่ต่ำกว่า 1.00 (คุณภาพระดับ 3σ) หรือถ้าหากมีความเหมาะสม

กว่าแล้วควรจะมีค่าไม่ต่ำกว่า 1.33 (คุณภาพระดับ 4σ) ดังแสดงในภาพที่ 2.7 ซึ่งจะพบว่าค่า C_{pk} มีค่ามากที่สุดที่ค่า C_p นอกจากนี้แล้วยังได้กำหนดค่าดัชนี C_{pk} ที่เหมาะสมต่อกระบวนการแบบต่างๆในตารางที่ 2.7

ภาพที่ 2.7 แสดงความสัมพันธ์ของ C_{pk} กับ C_p

ตารางที่ 2.7 ค่าแนะนำสำหรับค่าที่ต่ำที่สุดของดัชนี C_{pk}

ประเภทของกระบวนการ	ค่าดัชนีที่ต่ำที่สุดสำหรับ C_{pk}		ระดับคุณภาพ (ระยะสั้น)
	ข้อกำหนดเฉพาะ แบบพิกัดด้านเดียว	ข้อกำหนดเฉพาะ แบบพิกัดสองด้าน	
กระบวนการทั่วไป (ใช้งานอยู่)	1.25	1.33	4σ
กระบวนการทั่วไป (ใหม่)	1.45	1.50	4.5σ
กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับความ ปลอดภัยหรือพารามิเตอร์วิกฤติ (ใช้ งานอยู่)	1.45	1.50	4.5σ
กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับความ ปลอดภัยหรือพารามิเตอร์วิกฤติ (ใหม่)	1.60	1.67	5σ

สำหรับการประเมินค่าดัชนีความสามารถด้านสมรรถนะของกระบวนการแบบระยะยาว (Process Performance Index : Ppk) สามารถประเมินได้เช่นเดียวกับการศึกษาแบบระยะสั้น เพียงแต่ใช้ค่า σ_{LT} ในการประเมินค่าความผันแปรของกระบวนการแทนค่า σ_{ST}

กำหนดให้ $Ppk =$ ดัชนีความสามารถด้านสมรรถนะของกระบวนการระยะยาว

ดังนั้น $Ppk = Pp (1 - k)$

$$\text{หรือ} \quad Ppk = \min \left(\frac{USL - \bar{X}}{3\sigma_{LT}}, \frac{\bar{X} - LSL}{3\sigma_{LT}} \right)$$

$$= \min (Ppu ; Ppl)$$

$$\text{เมื่อ} \quad Ppu = \frac{USL - \bar{X}}{3\sigma_{ST}}$$

$$\text{และ} \quad Ppl = \frac{\bar{X} - LSL}{3\sigma_{ST}}$$

2.5.2 การวัดอัตราของเสีย (Defect) ที่เกิดขึ้นในกระบวนการ คือการคำนวณจำนวนร้อยละของอัตราการเกิดของเสียต่อจำนวนการผลิตทั้งหมด

$$\text{อัตราจำนวนของเสีย} = \frac{\text{จำนวนของเสียที่เกิดขึ้น}}{\text{จำนวนการผลิตทั้งหมด}} \times 100 \%$$

2.5.3 การเปรียบเทียบค่าความเสี่ยงในกระบวนการผลิต เป็นการคำนวณการลดลงของของค่าความเสี่ยงในกระบวนการก่อนการแก้ไขปรับปรุงเปรียบเทียบกับหลังการแก้ไขปรับปรุง

$$\text{อัตราค่าความเสี่ยงลดลง} = \frac{\text{ค่าความเสี่ยงรวม (ก่อน - หลัง)}}{\text{ค่าความเสี่ยงรวม ก่อน}} \times 100\%$$

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิศิษฐ์ เจริญกิจวิวัฒน์ (2541)

ศึกษาการปรับปรุงคุณภาพของสายเครื่องควบคุมไฟฟ้า เพื่อที่จะบรรลุความต้องการของลูกค้าในโรงงานประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เน้นการปรับปรุงด้านกิจกรรมในโรงงาน โดยเริ่มจากการวิเคราะห์เครื่องมือการควบคุมคุณภาพในปัจจุบันของบริษัท หลังจากนั้นใช้เทคนิค FMEA ในการป้องกัน ลด และกำจัดข้อผิดพลาดที่เคยเกิดขึ้น และข้อผิดพลาดที่มีโอกาสที่จะเกิดขึ้นสำหรับสินค้าที่ขายอยู่ในปัจจุบันเพื่อที่จะลดคำร้องเรียนจากลูกค้า จากผลการดำเนินการวิจัยด้วยเทคนิค FMEA ทำให้เกิดมาตรฐานการปฏิบัติงานสำหรับการปรับปรุงเกณฑ์คุณภาพเพื่อให้ได้สินค้าที่ดีขึ้น และสามารถลดคำร้องเรียนจากลูกค้าลดลงได้ร้อยละ 43.76 โดยเปรียบเทียบระหว่างปี 2540 และ 2541

ชูศักดิ์ รัตนศิริวิมล (2542)

การทำวิจัยในหัวข้อการพัฒนาชิ้นส่วนเฮซเฮสเอนการประกอบฮาร์ดดิสก์ กรณีศึกษาบริษัทที่เกเทเทคโนโลยีประเทศไทยจำกัด ทำการศึกษารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ในผลิตภัณฑ์ U2 โดยใช้แนวคิดเซลใหม่ในการที่จะพัฒนาควบคุมคุณภาพเพื่อเป็นบรรทัดฐานของระบบควบคุมคุณภาพ รวมทั้งการนำ FMEA, แผนผังการแสดงเหตุและผล, พาเรโตและหลักทางสถิติ มาใช้เพื่อแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการประยุกต์ใช้กับผลิตภัณฑ์ใหม่ๆต่อไป ผลการวิจัยพบว่าสัดส่วนของเสียที่ตรวจพบในส่วนของ การตรวจสอบขั้นสุดท้ายมีการปรับปรุงและลดลงอย่างต่อเนื่องจาก 4100 DPPM ในช่วงไตรมาสที่ 4 (เมษายน-มิถุนายน 2542) และ 600 DPPM ในเดือนกันยายน จนกระทั่งเป็น 124 DPPM ในเดือนพฤศจิกายน โดยมีปัจจัยหลักที่นำไปสู่ความสำเร็จคือ การกำหนดแผนควบคุมกระบวนการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ การทำงานเป็นกลุ่ม การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง และการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพและทันเวลา

ศยม สุริยมงคล (2542)

ศึกษาการทำโครงการซอฟต์แวร์ของระบบการควบคุมแบบกระจายสำหรับลูกค้าแต่ละรายในบริษัทแห่งหนึ่งเริ่มตั้งแต่จุดเริ่มต้นของโครงการ จนถึง การตรวจสอบซอฟต์แวร์ และการส่งมอบสินค้าซอฟต์แวร์ให้แก่ลูกค้าแต่ละราย โดยนำการวิเคราะห์ลักษณะข้อบกพร่องและผลกระทบ (Failure Mode and Effect Analysis or FMEA) และการวิเคราะห์ความล้มเหลวของ

ระบบโดยใช้แผนภูมิต้นไม้อย่างมีเงื่อนไข (Fault Tree Analysis or FTA) มาใช้ในการวิเคราะห์หาจุดบกพร่องในการทำโครงการนี้ พบปัญหาหลักอยู่สามประการคือ (1) ขาดขั้นตอนในการดำเนินงานที่ดี (2) ขาดการควบคุมเอกสารและข้อมูลที่ดี และ(3) ปัญหาทางด้านเทคนิคจากผลการวิเคราะห์โดยใช้วิธี FMEA ได้ทำให้เกิดการพัฒนาระบบประกันคุณภาพสำหรับการทำโครงการระบบการควบคุมแบบกระจายขึ้น ประกอบด้วยเอกสารประกอบระหว่างขั้นตอนของการทำโครงการ, เอกสารที่แสดงระเบียบขั้นตอนของการทำงานในขั้นตอนที่สำคัญของการทำโครงการ และซอฟต์แวร์ที่ใช้เก็บความรู้ทางด้านวิศวกรรมและเก็บความรู้ทางด้านการควบคุมแบบกระจายในโครงการเก่าๆที่ได้ทำมาแล้ว ได้มีการนำประกันคุณภาพที่ได้พัฒนาขึ้นไปทดสอบกับการทำโครงการควบคุมแบบกระจายโครงการหนึ่งในบริษัทพบว่าจุดผิดพลาดของซอฟต์แวร์ถูกพบก่อนถึง 37 จุดในช่วงการทดสอบภายในบริษัทและพบจุดผิดพลาดเพียงแค่ 8 จุดในช่วงทำการทดสอบกับลูกค้าซึ่งน้อยกว่าข้อมูลที่ผ่านมาในอดีตที่พบอยู่ระหว่าง 50-60 จุด ในส่วนของค่าความเสี่ยง (RPN) ลดลง 33 ถึง 90 เปอร์เซ็นต์ ในกระบวนการหลักเทียบกับก่อนนำระบบคุณภาพไปใช้

ศิริพันธ์ ชีวาลานนท์ (2542)

ศึกษาการผลิตที่มีของเสียหรือชิ้นงานที่มีความเสียหาย (Defect) เป็นจำนวนมาก เพื่อลดปริมาณลดของเสียในกระบวนการผลิตแขนจับหัวอ่าน โดยนำเทคนิคการวิเคราะห์ข้อบกพร่องและผลกระทบในการผลิต (Failure Mode and Effect Analysis : FMEA) มาเป็นเครื่องมือในการระบุปัญหา ผลกระทบที่เกิดขึ้น การวิเคราะห์หาสาเหตุ วิธีการแก้ไขและกำจัดสาเหตุ และแนวทางในการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นด้วย ได้นำเครื่องมือและเทคนิคอื่นที่เหมาะสมเข้ามาช่วยเพื่อดำเนินการดังกล่าว เช่นการออกแบบการทดลอง การใช้เครื่องมือ SPC เป็นต้น จากการดำเนินการพบว่าปริมาณของเสียมีค่าลดลงมากกว่าร้อยละ 70 และค่า RPN ลดลงโดยเฉลี่ยร้อยละ 60 ถึง 90

อรรถพร ฤทธิภักดี (2544)

ศึกษากระบวนการพ่นสีชิ้นส่วนพลาสติกของโรงงานตัวอย่าง และค้นหาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อข้อบกพร่องทุกกระบวนการพ่นสีชิ้นส่วนพลาสติกของโรงงานตัวอย่างโดยอาศัยการระดมสมองด้วยการใช้แผนภาพต้นไม้ แผนผังแสดงเหตุและผล แผนภาพความสัมพันธ์และการวิเคราะห์ลักษณะข้อบกพร่อง และผลกระทบด้านคุณภาพสำหรับกระบวนการผลิต (PFMEA) จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพ่นสีมาวิเคราะห์เพื่อประเมินค่าความรุนแรงของ

ข้อบกพร่อง ค่าโอกาสการเกิดข้อบกพร่องและค่าโอกาสการตรวจพบข้อบกพร่องในกระบวนการผลิต เพื่อคำนวณหาค่าดัชนีความเสี่ยง (RPN)

ผลการดำเนินการแก้ไข พบว่าเปอร์เซ็นต์ของเสียเทียบกับยอดการผลิตลดลงจาก 16.37% เหลือ 9.37% (ลดลง 7%) สำหรับปัญหาของเสียที่ถูกค้าส่งคืนมีเปอร์เซ็นต์ของเสียเทียบกับยอดส่งให้ลูกค้าลดลงจาก 1.52% เหลือ 1.10% (ลดลง 0.42%) และมีแนวโน้มในการลดลงอย่างต่อเนื่อง สำหรับค่าคะแนนค่าดัชนีความเสี่ยง (RPN) พบว่า ลดลง 20.00% ถึง 78.57% จากค่า RPN ของกระบวนการผลิตก่อนทำการแก้ไข

กิตติศักดิ์ อนุรักษ์สกุล (2545)

ศึกษากระบวนการผลิตตลอดจนของเสียที่เกิดขึ้นในกระบวนการในอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ โดยการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าของเสียส่วนใหญ่เกิดจากกระบวนการ DRAW, TRIM/PIERCE และ SEPARATE โดยของเสียที่เกิดขึ้น ได้แก่ ชิ้นงานย่น, เสียรูป, แตก, บวมตุ้งและมีครีบคม ดังนั้น ทำการวิเคราะห์และลดของเสียโดยใช้เทคนิค FMEA ซึ่งสามารถมองของเสียได้หลายมิติ เช่น ระดับความรุนแรงของของเสีย, ผลกระทบที่เกิดขึ้น, ความถี่หรือโอกาสในการเกิดและความสามารถในการตรวจจับของเสีย จากการปรับปรุงและลดของเสียตามขั้นตอนการวิจัย พบว่า

1. กระบวนการ DRAW มีของเสียก่อนปรับปรุง 2.02% และหลังการปรับปรุงเป็น 0.79%, 0.24% และ 0.22% ตามลำดับ
2. กระบวนการ TRIM/PIERCE มีของเสียก่อนปรับปรุง 2.20% และ หลังการปรับปรุงเป็น 0.70%, 0.25% และ 0.22% ตามลำดับ
3. กระบวนการ SEPARATE มีของเสียก่อนปรับปรุง 2.25% และหลังการปรับปรุงเป็น 1.06%, 0.20% และ 0.18% ตามลำดับ

ปิยวัฒน์ รันสุภา (2545)

ศึกษาการจัดทำมาตรฐานในกระบวนการแตงสีในโรงงานผลิตสีโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อบกพร่องด้านศักยภาพและผลกระทบ (FAILURE MODE AND EFFECT ANALYSIS OR FMEA) กรณีศึกษาเป็นบริษัทที่ผลิตและจำหน่ายสีที่ใช้ในงานเคลือบผิว ขอบข่ายของการวิจัยได้เน้นถึงผลิตภัณฑ์อัลคีด ผู้เขียนได้นำการวิเคราะห์ลักษณะข้อบกพร่องและผลกระทบ (FAILURE MODE AND EFFECT ANALYSIS OR FMEA) และแผนภูมิการวิเคราะห์

เหตุและ (CAUSE AND EFFECT DIAGRAM) มาใช้ในการวิเคราะห์หาจุดบกพร่องในผลิตภัณฑ์ อัลคิด พบว่า บริษัทมีปัญหาหลัก ๆ ประกอบไปด้วย 1 คุณภาพของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต 2 ความแม่นยำของสูตรที่ใช้ในการผลิต 3 ความไม่เที่ยงตรงของเครื่องหยดแม่สี 4 ความไม่มีประสิทธิภาพของวิธีการทำงาน 5 ความผิดพลาดที่เกิดจากคน จากผลของการวิเคราะห์โดยใช้ แผนภูมิการวิเคราะห์เหตุและผล (FMEA) ได้นำไปสู่การจัดทำระบบประกันคุณภาพสำหรับ ผลิตภัณฑ์อัลคิด ผลจากการทำระบบ พบว่าระยะเวลาในการแตงสีลดลงจาก 233 นาที ไปเป็น 147 นาที ในส่วนของค่าดัชนีความเสี่ยง (RISK PRIORITY NUMBER OR RPN) ลดลง 73 ถึง 95 เปอร์เซ็นในขบวนการหลักเทียบกับก่อนการนำระบบประกันคุณภาพไปใช้

เรวัตติ กล้าหาญ (2546)

เพื่อวิเคราะห์และควบคุมปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณผลผลิตที่ได้ในกระบวนการผลิตกระจกเงา โดยใช้การวิเคราะห์ข้อบกพร่องและผลกระทบในกระบวนการผลิต (Failure Mode and Effects Analysis, FMEA) เริ่มจากการศึกษากระบวนการผลิต และใช้เครื่องมือวิเคราะห์นี้ในการค้นหาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเกิดข้อบกพร่องของกระจกเงา ค่าความรุนแรงของข้อบกพร่อง การเกิดข้อบกพร่องและการควบคุมกระบวนการ จะถูกนำมาประเมินเพื่อคำนวณหา ค่าดัชนีความเสี่ยง (Risk Priority Number หรือ RPN) ซึ่งเป็นค่าที่บอกถึงความเสี่ยงที่จะเกิดข้อบกพร่อง ผลการปรับปรุงมีทั้งการจัดให้มีระบบการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ การจัดทำระเบียบปฏิบัติงาน กำหนดมาตรฐานการทำงาน การจัดทำเอกสารที่ใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา การจัดหาและแก้ไขตัดแปลงอุปกรณ์ในกระบวนการผลิต ผลจากการดำเนินการปรับปรุง ทำให้เปอร์เซ็นต์ของเสียทั้งหมดในกระบวนการผลิตลดลง 1.62% เป็นผลทำให้ปริมาณผลผลิตที่ได้จากกระบวนการผลิต (Online yield) เพิ่มขึ้นจาก 90.59% เป็น 92.21% และปริมาณผลผลิตที่ได้ทั้งหมด (Total yield) เพิ่มขึ้นจาก 93.66% เป็น 95.18% ตามลำดับ

ฐิติวุฒิ ลิ่ววานิช (2546)

ศึกษาและหาแนวทางการลดของเสียในกระบวนการผลิต โดยพัฒนาและปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพในโรงงานตัวอย่าง ซึ่งเป็นโรงงานผลิตกระเบื้องหลังคาคอนกรีตที่กระบวนการผลิตกระเบื้องหลังคาคอนกรีตสีน้ำเงิน สำหรับการวิเคราะห์มีการนำเทคนิคการวิเคราะห์ข้อบกพร่องและผลกระทบในกระบวนการผลิต (Failure mode and effects analysis: FMEA) และแผนภาพแสดงสาเหตุและผลมาใช้เพื่อหาสาเหตุของข้อบกพร่อง พบว่ามีข้อบกพร่อง

นำไปปฏิบัติทั้งหมด 11 ข้อบกพร่อง โดยเป็นการปรับปรุงเพื่อลดการเกิดขึ้นของข้อบกพร่องและเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมต่าง ๆ ให้สามารถตรวจสอบพบข้อบกพร่องได้ดีขึ้น พร้อมทั้งกำหนดขั้นตอนการประเมินผลกระบวนการผลิต (Process Audit) โดยให้ปฏิบัติตามแผนการควบคุมกระบวนการผลิตที่เสนอแนะไปปฏิบัติจริง พบว่าปริมาณกระเบื้องเสีย ภายหลังการผลิต มีการลดลงจาก 7.4% เหลือ 4.1% และสำหรับค่าคะแนน RPN ลดลงอยู่ในช่วง 60% - 95% จากค่าคะแนน RPN เดิมก่อนปรับปรุง

ภัทรวุฒิ พลอาสา (2548)

ศึกษาต้นทุนคุณภาพในการลดของเสียในกระบวนการผลิตฝาปิดสารคดีสก็โดยใช้วิธีการของซิกซ์ ซิกม่า โดยพิจารณาต้นทุนคุณภาพสามส่วนคือ ต้นทุนความบกพร่อง ต้นทุนการตรวจสอบ และต้นทุนการป้องกัน มีวัตถุประสงค์จากเป้าหมายที่ตั้งไว้คือมีปริมาณของเสียต่ำกว่า 10,000 หน่วยต่อล้านชิ้น งานวิจัยดำเนินการตามขั้นตอนของวิธีการซิกซ์ ซิกม่า เริ่มจากการระบุปัญหาโดยใช้แผนผังเหตุและผลในขั้นตอนการวัด มีการจัดลำดับความสำคัญของแนวโน้มสาเหตุของปัญหาด้วยวิธีการ FMEA หลังจากนั้นทำการวิเคราะห์สาเหตุต่าง ๆ ว่ามีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ แล้วจึงทำการปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อลดจำนวนของเสียที่พบ โดยใช้หลักทางสถิติมาใช้เพื่อยืนยันผลในขั้นตอนนี้ ผลการศึกษาพฤติกรรมของต้นทุนคุณภาพพบว่ากิจกรรมการปรับปรุงแบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงเริ่มทำการปรับปรุง ช่วงการปรับปรุงคุณภาพแบบก้าวกระโดด จะมีต้นทุนความบกพร่องลดลงมาก แต่ต้นทุนการตรวจสอบและต้นทุนการป้องกันเพิ่มขึ้น เนื่องจากกิจกรรมการปรับปรุงที่เพิ่มขึ้น และสุดท้ายช่วงการปรับปรุงคุณภาพแบบต่อเนื่อง ต้นทุนคุณภาพทั้งสามส่วนลดลง เนื่องจากเกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

ณัฐเจตน์ เกษกมล 2550.

การประยุกต์ใช้ซิกซ์ ซิกม่า ในการลดปัญหาจำนวนผลิตภัณฑ์บกพร่องในโรงงานอุตสาหกรรม กรณีศึกษาโรงงานผลิตยางรถยนต์ ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เปอร์เซ็นต์ผลิตภัณฑ์บกพร่องที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิตโดยคิดจากจำนวนยางรถยนต์ที่เกิดข้อบกพร่องที่ไม่สามารถนำไปขายให้ลูกค้าต่อจำนวนยางที่ทำการผลิตทั้งหมดในหนึ่งเดือน โดยการวิจัยนี้มุ่งแก้ไขเฉพาะปัญหาข้อบกพร่องหลักในกระบวนการผลิต ซึ่งผลจากการวิจัยสามารถลดปัญหาผลิตภัณฑ์บกพร่องลงได้ จากเดิม 0.12% เป็น 0.04% ซึ่งหมายถึงการปรับปรุงค่า Z-Score จากเดิม 1.53 เป็น 3.30